

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.05052 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародна економіка»

на тему: **«ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ГАЛУЗІ
ПРИЛАДОБУДУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ
«ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»)»**

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 43

Сохадзе Тамріко Тенгізівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Козак Юрій Георгійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Питання міжнародної конкурентоспроможності є досить актуальним для усіх підприємств, сфера комерційної та виробничої діяльності яких виходить за межі держави на зовнішній ринок. Слід зазначити, що головну роль у забезпеченні високого рівня міжнародної конкурентоспроможності продукції та послуг відіграє зовнішньоекономічна діяльність підприємства, що в сучасних умовах постійно зростає і як наслідок посилюється вплив на соціально-економічний розвиток кожного господарського суб'єкта.

Кожне підприємство, яке виходить на ринок з власною продукцією, намагається досягти переваги над іншими підприємствами. Підприємства в галузі приладобудування не є виключенням. Можливості даних підприємств в досягненні такої переваги визначаються міжнародною конкурентоспроможністю, що в умовах ринкової економіки є одним з факторів ефективного функціонування фірми, а також є вагомим чинником розвитку і життєдіяльності підприємства.

Метою дослідження є дослідження процесу підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування.

Завдання дослідження:

- визначити поняття міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування ;
- визначити основні фактори, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування;
- розглянути сучасні методики оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування ;
- охарактеризувати діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- здійснити SWOT-аналіз чинників, які впливають на міжнародну конкурентоспроможність ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- оцінити конкурентні позиції ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- з'ясувати чинники підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- обґрунтувати загальні напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності продукції ТОВ «Телекарт-Прилад».

Об'єктом дослідження виступає міжнародна конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування ТОВ «Телекарт-Прилад».

Предметом дослідження є аналіз та шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі було застосовано такі методи дослідження, загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу, графічні методи, методи

SWOT- аналізу.

Інформаційною основою дослідження виступають закони та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 66 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 11 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано 1 статтю: Сохадзе Т. Т., Козак Ю. Г. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування / Т. Т. Сохадзе, Ю. Г. Козак // за результатами наукової конференції «Модернізація та сучасні українські та світові наукові дослідження. – Львів, Україна: Молодіжна наукова ліга, 2020. – С. 73-75 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/liga/issue/view/29.05.2020/308>

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи дослідження міжнародної конкурентоспроможності підприємства»** розглянуто сутність та форми міжнародної конкурентоспроможності, визначено основні фактори, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування, досліджено Сучасні методики оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

У другому розділі **«Аналіз сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад»** проаналізовано загальну характеристику підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» як суб'єкту ЗЕД, проведено аналіз факторів впливу на міжнародну конкурентоспроможність ТОВ «Телекарт-Прилад» та оцінку сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».

У третьому розділі **«Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад»»** розглянуто вдосконалення напрямків дії міжнародної маркетингової служби, як чиннику підвищення міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад» та запропоновано організаційні заходи щодо підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу широкого спектра теоретичних та аналітичних джерел щодо проблеми міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування та визначення напрямків щодо її підвищення зробимо такі висновки:

1) Дослідивши теоретичний зміст економічних категорій тематики роботи визначено, що міжнародна конкурентоспроможність в галузі приладобудування проявляється у досягненні фірмою конкурентних переваг у міжнародному суперництві. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства відображає можливість ефективної виробничо-господарської діяльності в умовах глобального промислового конкурентного ринку, адаптуватися до змін зовнішнього середовища ; проектувати, виготовляти, збувати привабливіші для споживача продукцію.

2) Здійснено класифікацію факторів, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування. У роботі було наведено зовнішні фактори впливу на міжнародну конкурентоздатність фірми, а також внутрішні фактори, серед яких ресурсний потенціал маркетингові дослідження, фінансові можливості, система обліку, організаційна структура, інформаційні ресурси тощо.

3) Визначено сучасні методики оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування, серед яких представлено методи, основані на аналізі порівняльних переваг; методи, що базуються на оцінці фінансового стану підприємства; методи, засновані на теорії ефективної конкуренції; методи, основані на теорії якості товару тощо.

Серед підходів щодо оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування вважаємо необхідним виділити: SWOT-аналіз та графічні методи. SWOT-аналіз характеризується універсальністю, гнучкістю та може використовуватися як для оперативної оцінки, так і для стратегічного планування на тривалий період.

4) В ході аналізу виявлено, що підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» – це ефективно функціонуюче приладобудівне підприємство, основним напрямком діяльності якого є розробка і серійне виробництво комплексних автоматизованих системних проектів для телекомунікаційної галузі, енергетики, транспорту. Чистий дохід ТОВ «Телекарт-Прилад» у 2019 році складає 168368 тис. грн. Аналіз показав, що динаміка експорту підприємства з кожним роком поступово збільшується, так у 2019 році фірма експортувала продукції на 77% більше, ніж у 2015 році. Найбільшу частку імпорту (40%) підприємства займає покупка сировини та матеріалів, а основним імпортером є Китай. У 2019 році обсяги імпорту складають більше , ніж 400 тис. грн.

5) Під час проведення SWOT-аналізу було виявлено «сильні» та «слабкі» сторони ТОВ «Телекарт-Прилад». Сильні та слабкі сторони було оцінено стосовно конкурентів та умов зовнішнього середовища. SWOT-аналіз було здійснено шляхом аналізу можливості, погрози, силу і слабкість досліджуваного підприємства в галузі приладобудування ТОВ «Телекарт-Прилад», через порівняння: сила і можливості, сила і погрози, слабкість і можливості, слабкість і погрози. До «сильних» сторін

відносять позитивний імідж, конкретне керівництво, високий досвід, власна технологія, що відповідає світовим стандартам, великий досвід у розробці нового обладнання та нових товарів, наявність постійних доходів. До «слабких» – відсутність чіткого поділу праці управлінського персоналу, нестача коштів на вивчення потреб ринку, наявність конкурентів із більшими потужностями. Проведений аналіз допоміг максимізувати сильні сторони і стратегічні можливості підприємства, мінімізувати слабкі сторони і погрози, а також він сприяв пошуку розв'язання проблем на межі кожного шансу і загрози, адже не всі шанси підприємство ТОВ «Телекарт-Прилад» здатне використати і відповідно не всі можливості можуть бути реалізовані.

6) Для ефективної оцінки міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад» було досліджено основних конкурентів у сфері приладобудування, серед яких ПП «Галиченерго», ТЗОВ «ТопСітіСервіс», ТОВ «Львівський приладобудівний завод». У роботі узагальнену оцінку думок експертів з'ясовано за допомогою принципу Борда, суть якого полягає в обчисленні суми оцінок усіх проектів та визначенні методу, що отримав найбільшу кількість балів. Після оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства за допомогою експертного методу було зроблено висновок, що найбільш ефективним напрямом підвищення міжнародної конкурентоспроможності є поліпшення технологічного процесу та зниження собівартості продукції, а найменш успішним методом експерти вважають скорочення виробництва і вихід на нові ринки.

7) Приладобудівному підприємству ТОВ «Телекарт-Прилад» рекомендовано сформувати між функціональну команду із висококваліфікованих робітників, які будуть підпорядковуватись менеджерам вищої ланки. Дана команда має розробляти та впроваджувати проект (програму) з підвищення міжнародної конкурентоспроможності, яка має базуватися на певних принципах та на пошуку рішення у нових маркетингових програмах, програмах реструктуризації, програмах підвищення якості, програмах підвищення продуктивності та ефективності

8) Було визначено, що автоматизація бізнес-процесів є дуже важливим вдосконаленням в сучасних умовах активного розвитку нових технологій. ТОВ «Телекарт-Прилад» рекомендовано здійснити автоматизацію управлінського обліку за допомогою програми «WA: Фінансист. Управлінський облік» задля ефективної організації систем обліку і контролю на підприємстві та оперативного доступу до будь-якої інформації.

9) Було надано пропозицію щодо активної участі підприємства у різноманітних конференціях та презентаціях в галузі приладобудування. Наприклад, «SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF MODERN SOCIETY», що допоможе створити бренду репутацію високого рівня шляхом отримання рекомендацій від різних впливових експертів у приладобудівній галузі та досягнути упізнавання та підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ «Телекарт-Прилад» на міжнародному рівні.

10) Звернутися до компанії NetPeak Group у місті Києві задля отримання послуги ІТ-аутсорсингу та здійснити SEO-оптимізацію сайту підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад». Дані заходи будуть сприяти здійсненню внутрішньої та зовнішньої оптимізації сайту, а також проведенню аналізу ринку конкурентів.

АНОТАЦІЯ

Сохадзе Тамріко Тенгізівна, «Підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.05052 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародна економіка», - Одеський національний економічний університет – Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає виступає міжнародна конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування ТОВ «Телекарт-Прилад».

У роботі розглядаються теоретико-методичні основи дослідження міжнародної конкурентоспроможності підприємства, визначаються фактори впливу на міжнародну конкурентоспроможність підприємства в галузі приладобудування, досліджено методи оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства в галузі приладобудування.

Проаналізовано загальну характеристику підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад» як суб'єкту ЗЕД. Проведено аналіз факторів впливу на міжнародну конкурентоспроможність ТОВ «Телекарт-Прилад». Проведено оцінку сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».

Розглянуто вдосконалення напрямків дії міжнародної маркетингової служби, як чиннику підвищення міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад». Запропоновано організаційні заходи щодо підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, приладобудування, фактори міжнародної конкурентоспроможності, експорт, зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, ТОВ «Телекарт-Прилад».

ANNOTATION

Sokhadze Tamriko Tengizivna, "Increasing the international competitiveness of the enterprise in the field of instrument making (on the example of LLC" Telecard-Device ")

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 6.05052 "International Economic Relations" under the educational program "International Economics", - Odessa National University of Economics - Odessa, 2020

Bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is the international competitiveness of the company «Telecart-Prilad» in the field of instrumentation.

The article deals with the theoretical and methodological foundations of the study of the international competitiveness of the enterprise, determines the factors of influence on the international competitiveness of the enterprise in the field of instrument making, investigates the methods of evaluation of the international competitiveness of the enterprise in the field of instrument making.

The general characterization of the enterprise of «Telecart-Prilad» as a subject of foreign economic activity is analyzed. The factors of influence on the international competitiveness of «Telecart-Prilad» are analyzed. An assessment of the current state of international competitiveness of «Telecart-Prilad» are carried out.

Improvement of the directions of action of the international marketing service as a factor of increasing the international competitiveness of «Telecart-Prilad» is considered. Organizational measures are proposed to increase the international competitiveness of «Telecart-Prilad».

Keywords: international competitiveness, instrument making, factors of international competitiveness, export, foreign economic activity, import, «Telecart-Prilad».